Ір
137

Одеський національний університет імені І.І.Мечникова

Економіко-правовий факультет

Кафедра економіки та управління

N29
30.05.17

Дипломна робота

освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста (СД)

на тему: **«Управління зовнішньоекономічною діяльністю транспортного підприємства »**

«Management of transport enterprise's foreign economic activity»

Виконав студент денної форми навчання
спеціальність 073 «Менеджмент»
«Менеджмент ЗЕД»
Шевчук Андрій Валентинович

Науковий керівник: кандидат
економічних наук, доцент
_____ Заєць М.А.

Рецензент: К.е.н. доцент кафедри
економіки підприємств ОНЄУ
Єгупов Ю.А.

Рекомендовано до захисту:

Протокол засідання кафедри
№ 10 від «26» 05 2017 р.
Завідувач кафедри
д.е.н., проф. _____.Кузнєцов Е.А.

Захищено на засіданні ЕК № 3

Протокол № 32 від «14» 06 2017 р.
Оцінка 90 (відм. А)
Голова ЕК
к.е.н., доц. _____ Заєць М.А.

Одеса - 2017

791055

ЗМІСТ

ВСТУП…….3

РОЗДІЛ1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ……...6

1.1 Сутність та напрямки транспортного забезпечення зовнішньоекономічних операції……....6

1.2 Особливості зовнішньоекономічної діяльності підприємств транспортної галузі……...11

1.3 Державне регулювання діяльності транспортних підприємств України……...19

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 1……26

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «АЛЬФАТРАНС-СЕРВІС»…….. 28

2.1 Характеристика господарської та зовнішньоекономічної діяльності ПП „Альфатранс-сервіс”……28

2.2 Комплексний аналіз фінансової та зовнішньоекономічної діяльності ПП «Альфатранс-сервіс»…… …….....39

2.3 Стратегічний аналіз підприємства……..51

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 2……....59

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬО ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «АЛЬФАТРАНС-СЕРВІС»…… 60

3.1 Чинники підвищення ефективності ЗЕД підприємства ПП «Альфатранс-сервіс»… ……60

3.2 Структуризація системи управління маркетингом ЗЕД ПП «Альфатранс-сервіс»…… …….....64

3.3 Підвищення ефективності ЗЕД ПП «Альфатранс-сервіс» шляхом процесного управління маркетингом підприємства…….....83

ВИСНОВКИ……105

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ……109

ВСТУП

Актуальність теми. Однією з найважливіших складових інфраструктури будь-якої країни є транспортна система. Транспорт являє собою не просто одну з галузей господарства країни і нашого регіону, але й одну з найбільш істотних умов успішного функціонування всієї економіки, що робить активний вплив на формування територіальних пропорцій розвитку виробництва країни і регіонів. Україна - транзитна держава, цьому сприяють об'єктивні фактори – геополітичне становище нашої країни і наявність у ній потужного транспортного комплексу. Завдяки своєму географічному положенню Україна впродовж цілого тисячоліття слугує містком між Європою і Азією, між Північчю та Півднем. Крім того, вона вкрита густою сіткою транспортних шляхів і має розвинутий сучасний рухомий склад усіх видів транспорту. За даними англійського інституту «Рендел», за коефіцієнтом транзита (тобто за розвинутістю усіх видів транспортних зв'язків і відповідної їм інфраструктури) Україна посідає перше місце в Європі.

Важливою ланкою у розвитку зовнішньоекономічній діяльності, міжнародній торгівлі України є розвиток вітчизняних підприємств транспортної галузі, які б виконували функцію перевізника на її території, а саме транспортно-експедиторських підприємств. Одеський регіон є головним морським зовнішньоторговельним виходом країни має сполучення з міжнародними транспортними коридорами і обслуговує міжнародні транзитні вантажопотоки, виконує найважливіші транспортно-розподільні функції на національному і міжнародному рівнях, і тому розвиток вітчизняних транспортно-експедиторських компаній у цьому регіоні має великі перспективи.

Використання існуючих перспектив та подолання існуючих перешкод щодо організації ефективності діяльності підприємства експедиторської галузі у Одеському регіоні я розглянув на прикладі існуючого підприємства

ПП «Альфатранс-сервіс». Метою дослідження є комплексний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства транспортної галузі ПП «Альфатранс-сервіс» та формування пропозицій щодо удосконалення зовнішньоекономічної діяльності вищезазначеного підприємства.

Об'єктом дослідження є зовнішньоекономічна діяльність приватного підприємства транспортної галузі «Альфатранс-сервіс». Предметом дослідження є шляхи удосконалення зовнішньоекономічної діяльності приватного підприємства транспортної галузі «Альфатранс-сервіс».

Методологічну основу дослідження становлять метод економічного аналізу підприємства, статистичний метод та метод узагальнення даних, метод порівняльного та графічного аналізу даних, методи маркетингового аналізу та прогнозування показників, а також елементи економіко-математичного моделювання, прийоми обробки даних програмними засобами ARIS.

Розроблені в результаті дослідження теоретичні положення та практичні рекомендації можуть бути використані як елемент методологічної бази для удосконалення зовнішньоекономічної діяльності приватного підприємства транспортної галузі «Альфатранс-сервіс». Практичне значення одержаних результатів підтверджується довідками ПП «Альфатранс-сервіс» про необхідність та прийняття результатів дослідження. Положення досліджень даної роботи пройшли апробацію на ПП «Альфатранс-сервіс».

В першому розділі ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ дано характеристику особливостям зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Транспортної галузі.

Аналітична частина АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «АЛЬФАТРАНС-СЕРВІС» присвячена характеристиці діяльності та аналізу фінансово-економічного стану підприємства, а також стратегічному аналізу.

В третій частині ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «АЛЬФАТРАНС-СЕРВІС» запропоновано шляхи удосконалення зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Дипломна робота містить 114 сторінок, 14 таблиць, 16 малюнків, список використаних джерел включає 39 найменування.

ВИСНОВКИ

Транспорт являє собою не просто одну з галузей господарства країни і нашого регіону, але й одну з найбільш істотних умов успішного функціонування всієї економіки, що робить активний вплив на формування територіальних пропорцій розвитку виробництва країни і регіонів. Між різними видами транспорту відбувається цінова і нецінова конкуренція. Цінова конкуренція йде навколо рівня тарифів, а нецінова зв'язана зі швидкістю, надійністю, комфортністю переміщення. Перевезення вантажу є основним видом послуг транспорту. Перевезення вантажу, як правило, супроводжується наданням одного або декількох видів інших послуг (навантаженням, розвантаженням, експедируванням і т.п.). Автотранспортний тариф - це плата за послуги по переміщенню вантажів. Його роль в діяльності того або іншого виду автотранспорту підприємства важко переоцінити, оскільки від рівня тарифів залежить прибутковість, а значить, і фінансова стабільність, живучість в конкурентній боротьбі. У ринковій економіці існують як вільні тарифи, що складаються в залежності від попиту і пропозиції, так і фіксовані. У теорії ціноутворення є дві полярні позиції. Згідно з так званою витратною концепцією ціна, або тариф повинні адекватно відображати витрати відповідно на випуск продукції і її перевезення. Одним із головних напрямків реалізації транспортної політики в світі останнім часом є організація функціонування і розвитку міжнародних транспортних коридорів та залучення їх до міжнародної транспортної мережі. Це обумовлено факторами глобалізації, нової науково-технічної революції та світовими інтеграційними процесами. 4 з 9 МТК - №3, №5, №7, №9 - проходять по території України.

Транспортно-експедиторська діяльність підприємства „Альфатранс-сервіс” уявляє собою підприємницьку діяльність із наданням транспортно-експедиторських послуг з організації та забезпечення перевезень експортних, імпортних, транзитних або інших вантажів, де транспортно-експедиторська

послуга - робота, що безпосередньо пов'язана з організацією та забезпеченням перевезень експортного, імпортного, транзитного або іншого вантажу за договором транспортного експедирування.

Тарифи формуються за рахунок типової форми калькуляції на виконання робіт (послуг), а саме за статтею витрат та з урахуванням: Матеріальні витрати; Заробітна плата; Відрахування на соціальні заходи; Амортизація; Інші витрати; Загальновиробничі витрати; Виробнича собівартість роботи (послуги); Адміністративні витрати; Повна собівартість роботи (послуги); Прибуток; Ціна без ПДВ; ПДВ; Ціна з ПДВ.

Найважливіші автомагістралі що використовуються транспортно-експедиторським підприємством «Альфатранс-сервіс» для здійснення експедиторських послуг є — Київ — Брест, Москва — Харків, Дніпропетровськ — Запоріжжя — Сімферополь, Дніпропетровськ — Нікополь, Львів — Київ. Серед МТК, що використовуються підприємством «Альфатранс-сервіс» для надання транспортно-експедиторських послуг є пан-європейський транспортний коридор №9 (Фінляндія, Росія, Україна, Білорусь, Молдова, Румунія, Греція), Також має місце у діяльності підприємства «Альфатранс-сервіс» міжнародний транспортний коридор №5 Гданськ-Одеса (Балтійське море—Чорне море) (Ягодин-Одеса).

Підприємство ПП «Альфатранс-сервіс» активно використовує технологічні нововведення у сфері інформатизації, також вантажне устаткування використовується на лізингових умовах для можливості оновлювати устаткування по закінченню договору на більш ефективне. Також підприємство ПП «Альфатранс-сервіс» використовує енергозберігаючі технології як використання більш дешевого та якісного дизельного палива у вантажному устаткуванні та подальше інтегрування у господарчу структуру підприємства енергозберігаючих технологій. Але для підвищення організації та системи управління персоналом необхідне проведення структуризації системи маркетингу

Структуризація і алгоритмізація системи управління маркетингом природним чином узагальнюється на інші завдання процессного управління фінансово-господарською діяльністю підприємств сфери послуг з метою підвищення їх конкурентоспроможності. Структурно-функціональна схема системи є сукупністю взаємозв'язаних блоків, які описують процес руху капіталів і послуг від виникнення потреби в транспортно-експедиторській послузі у споживача до виконання замовлення.

Мною розроблена методика визначення параметрів, що характеризують функціонування системи управління маркетингом підприємства і вироблена оцінка її ефективності. Параметри системи були визначені методами експертних оцінок і математичної статистики за даними фінансово-господарської діяльності фірми за 2012 - 2016 рр. Таким чином запропонована процедура вживання методу для структуризації і алгоритмізації маркетингової системи в цілях підвищення конкурентоспроможності підприємств сфери послуг в їх фінансово-господарській діяльності.

Верифікація запропонованої імітаційної моделі реальній системі була проведена шляхом порівняння результатів моделювання з фактичними даними фінансово-господарської діяльності фірми за 2012-2016 рр. Відхилення склало не більше 5% за всіма модельованими показниками, тим самим запропонований алгоритм забезпечення якості управління маркетинговими системами на середньострокову перспективу.

Розроблені критерії поточної ефективності системи управління маркетингом підприємства сфери послуг, в контексті забезпечення якості управління і поліпшення конкурентоспроможності, що базується на модельних експериментах і що полягають в максимізації доходу, отримуваного відділом маркетингу за рахунок збільшення числа обслуговуваних клієнтів.

Розроблені алгоритми забезпечення якості управління маркетинговою системою засновані на плануванні фінансових, інформаційних і кадрових

потоків, обліку позикових і інвестиційних засобів в процесі поточної діяльності підприємства, що базуються на дослідженні імітаційної моделі системи управління маркетингом підприємства сфери послуг. Математична постановка завдання дозволяє розповсюдити виведені функціональні співвідношення і на інші підприємства сфери послуг.

Забезпечення якості управління системою маркетингу підприємства, здійснювалося шляхом варіації чисельності відділу, кваліфікації співробітників і зміни вартості послуг. Шляхом імітаційного моделювання показано, що з позицій максимізації прибутки від діяльності відділу маркетингу найкращі результати виходять при організації безперервного підвищення кваліфікації менеджерів і щорічного до 10% оновлення асортименту пропонованих послуг.

Розроблена методика і алгоритми розрахунку фінансових показників, і пакет прикладних програм управління системою маркетингу підприємства. Впровадження їх в поточну господарську діяльність конкретного підприємства дозволило підвищити ефективність діяльності відділу маркетингу підприємства на 30%.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України. К.: Юрид. Літ., 1996. – 50 с.
2. Господарський кодекс України. 16.01.2003. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18. - С. 144 – 147.
3. Кодекс торговельного мореплавства України. 23.05.1995. №176/95 // Відомості Верховної Ради України. - 1995. - № 47. – С. 349 – 351.
4. Повітряний кодекс України. 04.05.1993. №3167-XII // Відомості Верховної Ради. – 1993. - № 25. - С. 274 – 277.
5. Комплексна програма утвердження України як транзитної держави у 2002-2010 роках // Урядовий кур'єр. – 2002. - № 76. – С. 12-24.
6. Програма розвитку національної мережі міжнародних транспортних коридорів в Україні на 2006-2010 роки // Офіційний вісник України. - 2004. - № 19. – С. 92 – 113.
7. Стратегія розвитку Одеської області до 2011 року // Офіційний сайт Одеської обласної державної адміністрації: http://www.oda.odessa.gov.ua
8. Про транспорт. 10 листопада 1994. № 232/94-ВР // Відомості Верховної Ради, 1994, № 51. – С. 42 – 47.
9. Про залізничний транспорт. 4.липня 1996. № 273/96-ВР // Відомості Верховної Ради, 1996, № 40. – С. 13 – 18.
10. Про автомобільний транспорт. 5 квітня 2001. № 2344-III // Відомості Верховної Ради, 2001, № 22. – С. 118 – 126.
11. Про податок на додану вартість. 3 квітня 1997 року. № 168/97-ВР // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1997, N 21. – С. 54 – 60.
12. Аблов А. С. Якщо не другорядність, то й не домінанта // Політика і час. – 2005. – №12. – С. 75 – 81.
13. Блудова Т. В. Глобалізація транспортної системи та поняття «транзитний потенціал країни» // Економіка України. – 2006. - № 10. С. – 73 - 78

14. Єріна А.М. Статистичне моделювання та прогнозування: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2001. – С. 56-70

15. Кухарська Н.О., Харічков С.К. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посіб. – Харків: «Одісей», 2005. – 483 с.

16. Макаренко М. В., Цвєтов М. Ю. Транспортний сектор економіки України: тенденції та проблеми розвитку // Економіст. – 2009. - №6. – С.24 - 27

17. Новицький В. Є. Міжнародна економічна діяльність України: Підручник. – К.: КНЕУ, 2008 – 948 с.

18. Новікова А.М. Економічна безпека України у транспортній сфері // Економіка України. - 2002. - № 10. – С. 18 - 25

19. Основы организации транспортного обеспечения внешнеторговых связей Украины / Ю.М.Цветов, А.О.Един, М.В.Макаренко, Л.Н.Соколов и др. - К.: ОАО "ИКТП-Центр", 2009. – С. 18

20. Пастухова В.В. Стратегічне управління підприємством: філософія, політика, ефективність: Монографія. - К.: КНТЕУ, 2002. – С 302.

21. Погребицький М. Напрями розвитку транспортного комплексу та системи міжнародних перевезень//Збірник наукових праць НАДУ. – 2006. - №1. – С. 355 – 357.

22. Ржевський С. В., Александрова В. М. Дослідження операцій: Підручник. – К.: Академвидав, 2006. – 560 с.

23. Ткаченко А. М. Засади державної політики щодо реформування галузі транспорту в Україні // Збірник наукових праць НАДУ. – 2011. - № 1. – С.125 - 133

24. Ткаченко А. М. Зовнішньоекономічна діяльність і логістика // Вісник НАДУ. – 2010. – С. 268 – 275.

25. Транспорт і зв’язок України: Статистичний збірник. 2010. – К., 2011. – 407 с.

26. Транспорт і зв'язок в Одеській області: Статистичний збірник. 2009. – Одеса, 2010р. – 157 с.

27. Транспортне право України: Навч. посіб. / Демський Е.Ф., Гіжевський В.К., Демський С.Е., Мілашевич А.В.; За заг. ред. В.К. Гіжевського, Е.Ф. Демського — К.: Юрінком Інтер, 2011. – С. 54 - 98

28. Федосеев М. Экономико-математические методы и прикладные модели. - М.: ЮНИТИ, 1999. – С.187-228

29. Бакаєв О.О., Пирожков С.І., Ревенко В.Л. Міжнародні транспортні коридори – особливий пріоритет України на шляху інтеграції у світову економічну систему // Сайт Національного інституту україно-російських відносин: http://www.niurr.gov.ua

30. Демченко В. І. Транспортні проблеми українського Придунав'я // Публікація Національного інституту стратегічних досліджень: http:// www.niss.od.ua/publications_ukraine_en.htm

31. Джулай С.В., Шаповал С.С. Транзитний потенціал України: сучасний стан та проблеми використання// Матеріали конференції «Научная индустрия европейского континента -2007»: http://www.rusnauka.com /21_NIEK_2007/Economics/24101.doc.htm

32. Офіційний сайт Державного комітету статистики України: http://www.ukrstat.gov.ua

33. Офіційний сайт ДП «Одеський морський торговельний порт»: http://www.port.odessa.ua

34. Офіційний сайт ДП «Іллічівський морський торговельний порт»: http://www.ilport.com.ua

35. Офіційний сайт ДП «Морський торговельний порт «Южний»: http://www.port-yuzhny.com.ua

36. Офіційний сайт Європейського статистичного бюро: http://www.ec.europa.eu/eurostat

37. Офіційний сайт головного управління зовнішньоекономічної діяльності та європейської інтеграції Одеської обласної державної адміністрації: http://www.ved.odessa.gov.ua/

38. Офіційний сайт Управління морегосподарського комплексу, транспорту та зв'язку Одеської обласної державної адміністрації: http://www.morhoz.odessa.gov.ua

39. Угода про вільну торгівлю між Україною та Європейським Союзом: транспорт і комунікації // сайт Міжнародного центру перспективних досліджень: http://www.icps.com.ua/doc/FTA%20trans_red_last.pdf

Список використаної літератури

1. Закон України N 1955-IV «Про транспортно-експедиторську діяльність» від 01.07.2004 року.

2. Програма створення та функціонування національної мережі міжнародних транспортних коридорів в Україні/ Постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.98 №346

3. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів), затверджене наказом Мінекономіки та з питань європейської інтеграції України від 06.09.2001 р. №201, зареєстроване у Мін'юсті України 21.09.2001 р. за №833/6024.

4. Бакаєв О.О., Пирожков С.І., Ревенко В.Л. Міжнародні транспортні коридори – особливий пріоритет України на шляху інтеграції ц світову економічну системую // Стратегічна панорама. –2001. –№ 1-2.

5. Гребельник О.П., Романовський О.О. Основи зовнішньоекономічної діяльності. –К.: Деміург, 2003. – 296 с.

6. Дроздова Г.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства: Навч. посібник.- К.: ЦУЛ, 2002.- 171 с.

7. Державне регулювання у сфері транспортного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності України: Автореф. дис... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.02 / А.М. Ткаченко; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. — К., 2005. — 32 с. — укр.

8. Кириченко О.А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. - 3-тє вид., перероб. і доп. - К.: Знання-Прес, 2002. - 384 с.

9. Маркетингове забезпечення послуг міжнародного експедирування в Україні: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.06.01 / С.В. Співаковський; Європ. ун-т. — К., 2005. — 20 с.: рис. — укр.

10. Розвиток теорії і підвищення ефективності функціонування транспортно-складських систем: Автореф. дис... д-ра техн. наук: 05.22.12 / Г.І. Нечаєв; Східноукр. держ. ун-т. — Луганськ, 2000. — 35 с. — укр.

11. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: Навч.посібник: 2-ге вид., випр. і доп. / За заг. ред. А. І. Кредісова. - К.: ВІРА-Р, 2002. - 552 с.

12. www.logistics.ru 1

13. www.refine.org.ua 1

14. http://www.customs.com.ua/

15. http://www.trans.org.ua/

16. http://www.niurr.gov.ua

17. http://www.marketing.spb.ru/lib-mm/strategy/.htm

18. http://www.management.com.ua

19. Дані з бухгалтерських звітів підприємства «Альфатранс-сервіс»

Додатки

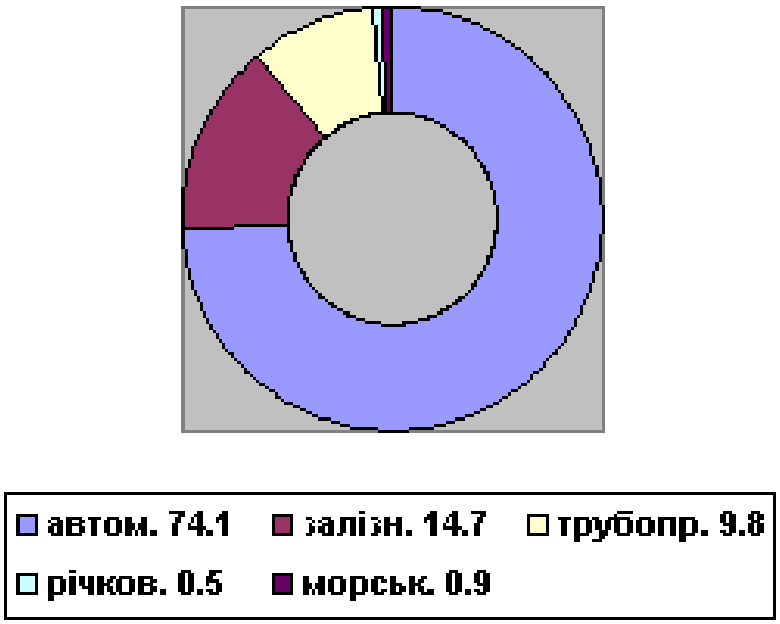

рис 1. «Частка окремих видів транспорту у здійсненні вантажних перевезень» [6]

Фінляндія
Гельсінкі
Санкт-Петербург
Таллінн
ЕСТОНІЯ
Балтійське море
Псков
РОСІЯ
Рига
ЛАТВІЯ
Москва
Клайпеда
ЛИТВА
Калінінград
Вільнюс
Вітебськ
Каунас
Мінськ
БІЛОРУСЬ
Варшава
Б
ПОЛЬЩА
Київ
УКРАЇНА
СЛОВАЧЧИНА
Любашівка
УГОРЩИНА
Будапешт
МОЛДОВА
Кишинів
А
Одеса
Азовське море
РУМУНІЯ
Бухарест
Белград
Умовні позначення
ЮГОСЛАВІЯ
Софія
БОЛГАРІЯ
Чорне море
А
Димитровград
Скоп'є
Тірана
МАКЕДОНІЯ
ГРЕЦІЯ
Александруполіс
ТУРЦІЯ
Б

Рис. 2 «МТК №9» [6]